

НАРЕДБА ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА НАЦИОНАЛНИТЕ ЕМИСИИ НА ОПРЕДЕЛЕНИ АТМОСФЕРНИ ЗАМЪРСИТЕЛИ

В сила от 14.06.2019 г.

Приета с ПМС № 146 от 12.06.2019 г.

Обн. ДВ. бр.47 от 14 Юни 2019г.

Чл. 1. (1) С тази наредба се уреждат:

1. задълженията за намаляване на антропогенните емисии в атмосферния въздух на серен диоксид (SO₂), азотни оксиди (NO_x), неметанови летливи органични съединения (НМЛОС), амоняк (NH₃) и фини прахови частици (ФПЧ_{2.5}) за постигане на нива на качеството на атмосферния въздух, които не пораждат значителни отрицателни въздействия и рискове за човешкото здраве и околната среда;

2. изискванията за изготвяне, приемане и прилагане на Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха (НПКЗВ).

(2) Наредбата се прилага за постигането на:

1. целите за качеството на атмосферния въздух, установени в законодателството на Европейския съюз (ЕС), и напредък по отношение на дългосрочната цел на ЕС за постигане на нива на качество на атмосферния въздух, съответстващи на насоките относно качеството на въздуха, публикувани от Световната здравна организация;

2. целите на ЕС в областта на биологичното разнообразие и екосистемите в съответствие със Седмата програма за действие за околната среда;

3. засилено полезно взаимодействие между политиката за качество на атмосферния въздух и други относими политики на ЕС, по-специално политиките в областта на климата и енергетиката.

(3) При прилагането на наредбата за подобряване и улесняване намаляването на емисиите се насърчават двустранното и многостранното сътрудничество с трети държави, както и координацията между съответните международни организации, включително чрез обмен на информация в областта на научно-техническата, изследователската и развойната дейност.

Чл. 2. Наредбата се прилага за емисиите на замърсителите по приложение № 1 от всички източници, разположени на територията на страната, в нейните изключителни икономически зони и зоните за контрол на замърсяването.

Чл. 3. (1) Годишните антропогенни емисии на серен диоксид, азотни оксиди, неметанови летливи органични съединения, амоняк и ФПЧ_{2.5} се ограничават в съответствие с националните задължения за намаляване на емисиите, приложими от 2020 г. до 2029 г. и от 2030 г. нататък съгласно приложение № 1.

(2) Освен мерките по ал. 1 се вземат и необходимите мерки за ограничаване на антропогенните емисии за 2025 г. на серен диоксид, азотни оксиди, неметанови летливи органични съединения, амоняк и ФПЧ_{2.5}. Индикативните нива на тези емисии се определят чрез курс на линейно намаление между нивата на емисиите, определени със задълженията за намаляване на емисиите за 2020 г., и нивата на емисиите, определени със задълженията за намаляване на емисиите за 2030 г.

(3) Индикативните нива на емисиите по ал. 2 могат да се определят и чрез курс на нелинейно намаление, когато това е по-ефективно в икономическо или техническо отношение и при условие че този курс постепенно се уеднаквява с курса на линейно намаление считано от 2025 г. и това няма да засегне нито едно от задълженията за намаляване на емисиите за 2030 г. Курсът на нелинейно намаление, както и причините за прилагане на този курс се установяват в

НПКЗВ.

(4) Когато емисиите за 2025 г. не могат да се ограничат в съответствие с определения курс за намаляване, се посочват причините за това отклонение и мерките за връщане към прилагания курс в следващите информационни доклади за инвентаризацията в съответствие с изискванията на Наредбата за реда и начина за организиране на националните инвентаризации на емисиите на вредни вещества и парникови газове в атмосферата, приета с Постановление № 261 на Министерския съвет от 2014 г. (обн., ДВ, бр. 74 от 2014 г.; изм. и доп., бр. 55 и 84 от 2017 г.).

(5) Не се отчитат за целите на спазването на изискванията по ал. 1 - 4 следните емисии:

1. емисиите от въздухоплавателни средства извън цикъла на излитане и кацане;
2. емисиите от националното морско корабоплаване до и от териториите на Канарските острови, френските отвъдморски департаменти, Мадейра и Азорските острови;
3. емисиите от международното морско корабоплаване;
4. емисиите на азотни оксиди и на неметанови летливи органични съединения от дейности, които попадат в номенклатурата за докладване (NFR) (2014), категории 3В (обработка на естествени торове) и 3D (селскостопански почви) на Конвенцията за трансгранично замърсяване на въздуха на далечни разстояния (КТЗВДР).

(6) Министърът на земеделието, храните и горите съгласувано с министъра на околната среда и водите утвърждава правила за добра земеделска практика за намаляване на емисиите на амоняк във въздуха, отделени от селскостопански източници.

Чл. 4. Възможностите за гъвкавост, включително редът и начинът за извършване на корекции в националните инвентаризации на годишните емисии на SO₂, NO_x, НМЛОС, NH₃ и ФПЧ_{2,5} са посочени в чл. 14б от наредбата по чл. 3, ал. 4.

Чл. 5. (1) За ограничаване на годишните антропогенни емисии съгласно чл. 3 и постигане на целите по чл. 1, ал. 1, т. 1 се разработва НПКЗВ.

(2) Програмата по ал. 1 се изготвя, приема и прилага в съответствие с част 1 от приложение № 2 и насоки на Европейската комисия (ЕК).

(3) При изготвянето, приемането и прилагането на програмата по ал. 1 се:

1. оценява до каква степен националните източници на емисии биха могли да окажат въздействие върху качеството на атмосферния въздух на територията на страната и в съседните държави членки, като се използват, когато е целесъобразно, данни и методологии, разработени в рамките на Европейската програма за мониторинг и оценка, съгласно Протокола към КТЗВДР за дългосрочно финансиране на Съвместната програма за мониторинг и оценка на разпространението на замърсители на въздуха на далечни разстояния в Европа;

2. взема предвид необходимостта от намаляване на емисиите от замърсители на въздуха, за да се постигне съответствие с целите за качеството на атмосферния въздух на територията на страната и когато е приложимо, в съседни държави членки;

3. предприемат приоритетно мерки за намаляване на емисиите на сажди, когато се вземат мерки за изпълнение на националните задължения за намаляване на емисиите на ФПЧ_{2,5};

4. съгласува с други приложими планове и програми, изготвени в изпълнение на изискванията, установени в националното законодателство или в законодателството на ЕС.

(4) За спазване на съответните национални задължения за намаляване на емисиите в НПКЗВ се включват мерките за намаляване на емисиите, посочени като задължителни в част 2 от приложение № 2. В НПКЗВ могат да се включат и мерките за намаляване на емисиите, посочени като незадължителни в част 2 от приложение № 2, или мерки с равностоен ефект на ограничаване на въздействието.

(5) Програмата по ал. 1 се актуализира най-малко веднъж на 4 години.

(6) Политиките и мерките за намаляване на емисиите, съдържащи се в НПКЗВ, се актуализират в срок 18 месеца от представянето на последната национална инвентаризация на емисиите или на националните прогнози за емисиите, когато съгласно представените данни

задълженията по чл. 3 не са спазени или съществува риск да не бъдат спазени.

(7) Проектът на НПКЗВ и всяка съществена актуализация преди окончателното им утвърждаване се съгласуват с обществеността и с компетентните органи, които поради своите конкретни екологични отговорности в областта на замърсяването, качеството и управлението на атмосферния въздух на всички равнища могат да имат отношение към прилагането ѝ.

(8) Трансгранични консултации се провеждат след преценка за целесъобразност от компетентния орган съобразно разпоредбите на Закона за опазване на околната среда.

Чл. 6. Националните инвентаризации, прогнозите за емисиите на вредни вещества (замърсители) и информационните доклади за инвентаризацията се изготвят и актуализират съгласно изискванията на чл. 14а и приложение № 3 от наредбата по чл. 3, ал. 4.

Чл. 7. (1) Мониторингът на отрицателното въздействие на замърсяването на въздуха върху екосистемите се осъществява въз основа на мрежа от места за мониторинг, представителна за наличните в тях типове сладководни, естествени и полуестествени местообитания и горски екосистеми, която е организирана, координирана и съвместима с националната система за мониторинг на околната среда и програмите за мониторинг в областта на опазване на околната среда. При извършване на мониторинга се прилага икономически ефективен подход и оценка на риска.

(2) Министърът на околната среда и водите със заповед утвърждава:

1. разкриването и оборудването на нови, дооборудването на съществуващи, както и закриването и преместването на съществуващи пунктове във връзка с изграждането и експлоатацията на мрежата за мониторинг на отрицателното въздействие на замърсяването на въздуха върху екосистемите в съответствие с националните, европейските и международните стандарти;

2. места за мониторинг, представителни за типовете екосистеми в страната;

3. показателите за мониторинг на въздействието на замърсяването на въздуха в рамките на мрежата за мониторинг по ал. 1.

(3) За мониторинга по ал. 1 се използват показателите за мониторинг по приложение № 3 или в препоръки и/или насоки на ЕК.

(4) За събиране и докладване на информацията, посочена в приложение № 3, могат да се използват методологиите, предвидени в КТЗВДР и ръководствата към нея за международните кооперативни програми.

(5) При извършване на мониторинга на въздействието на замърсяването на въздуха върху екосистемите се осигурява координация с програми за мониторинг съгласно Закона за опазване на околната среда, Закона за чистотата на атмосферния въздух, Закона за водите, Закона за биологичното разнообразие, Наредба № 12 от 2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух (обн., ДВ, бр. 58 от 2010 г.; изм. и доп., бр. 48 от 2017 г.) и с други програми за мониторинг съгласно законодателството на ЕС, и когато е приложимо КТЗВДР. Когато е целесъобразно, се използват данни, събрани по тези програми, съгласно заповедта по ал. 2.

Чл. 8. (1) Институти, университети и юридически лица с нестопанска цел, в зависимост от тяхната компетентност и нуждите на Изпълнителната агенция по околната среда (ИАОС), могат да извършват мониторинга и оценката на състоянието на екосистемите по показателите от приложение № 3.

(2) За осъществяване на проекти за извършване на мониторинг и оценка на състоянието на екосистемите заинтересованите институти, университети и юридически лица с нестопанска цел могат да кандидатстват за отпускане на безвъзмездна финансова помощ от Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС) в съответствие с изискванията и установения ред след положително становище от ИАОС и Министерството на околната среда и водите (МОСВ). По този ред могат да се финансират от ПУДООС само

неикономически дейности. Финансиране на икономически дейности се допуска след извършване на оценка за приложимостта на правилата за държавните помощи и при определяне на подходящ режим за съвместимост.

(3) При наличие на финансов ресурс и след взето решение от Управителния съвет на ПУДООС за финансиране на проекта се сключва договор, който регламентира приемането на дейността от ИАОС.

(4) Изпълнителната агенция по околната среда поддържа база данни с резултатите от проведения мониторинг на отрицателното въздействие на замърсяването на атмосферния въздух върху екосистемите чрез мрежа за мониторинг, представителна за наличните в тях типове екосистеми на територията на страната по показатели.

Чл. 9. Министерството на околната среда и водите предоставя информация до ЕК с резултатите от прилагането на наредбата в срокове и формат, посочени от ЕК.

Чл. 10. Министерството на околната среда и водите подготвя информацията по чл. 7 до Европейската агенция по околна среда (ЕАОС) и ЕК в следната последователност:

1. Институти, университети и организации, които набират и анализират показатели за мониторинг от приложение № 3, придобити с публични средства, по проекти, финансирани по международни финансови механизми, със средства, осигурени от МОСВ, и др. са длъжни да ги предоставят безвъзмездно на ИАОС в срок 2 месеца преди срока за докладване до ЕАОС и ЕК;

2. Изпълнителната агенция по околната среда събира и обобщава на национално ниво получените данни за екосистемите и показателите по приложение № 3;

3. Изпълнителната агенция по околната среда генерира справки от базата данни и изготвя проект на доклад на данните от мониторинга по чл. 7 и изискванията по чл. 9 и го изпраща за съгласуване до компетентните дирекции в МОСВ в срок 1 месец преди срока за докладване до ЕАОС и ЕК;

4. Министерството на околната среда и водите съгласува проекта на доклад по т. 3 в срок 15 дни от датата на неговото получаване и при необходимост връща проекта на доклад за корекции в ИАОС;

5. Изпълнителната агенция по околната среда коригира проекта на доклад по т. 3 в срок 7 дни от датата на връщането на проекта на доклад и го изпраща до МОСВ;

6. Министерството на околната среда и водите докладва до ЕАОС и ЕК в нормативно установените срокове.

Чл. 11. За осигуряване на обществен достъп:

1. националната програма за контрол на замърсяването на въздуха и всички нейни актуализации се публикуват на [интернет страницата](#) на МОСВ и на [Портала за обществени консултации](#) на Министерския съвет;

2. националните инвентаризации на емисиите (включително, когато е приложимо, коригираните национални инвентаризации на емисиите) и информационните доклади за инвентаризацията се публикуват на [страницата](#) на ИАОС;

3. националните прогнози за емисиите, допълнителните доклади и информацията по т. 1 и 2, предоставени на ЕК, се публикуват на [страницата](#) на МОСВ.

Допълнителни разпоредби

§ 1. По смисъла на наредбата:

1. "Азотни оксиди", или "NO_x", са азотен оксид и азотен диоксид, изразени като азотен диоксид.

2. "Антропогенни емисии" са емисиите в атмосферата на замърсители, свързани с човешка дейност.

3. "Емисия" е отделянето на вещество от точков или дифузен източник в атмосферата.

4. "Законодателство на ЕС за контрол на замърсяването на въздуха при източника" е законодателството на ЕС, което има за цел намаляване на емисиите от замърсители на въздуха, обхванати от наредбата, чрез предприемане на мерки за намаляването им при източника.

5. "Зона за контрол на замърсяването" е морска зона, простираща се до не повече от 200 морски мили от изходните линии, от които се измерва широчината на териториалното море, установена от дадена държава членка за предотвратяване, намаляване и контрол на замърсяването от кораби в съответствие с приложимите международни норми и стандарти.

6. "Международно морско корабоплаване" са пътувания в морето и в крайбрежни води на плавателни съдове, плаващи под всякакво знаме, освен риболовните кораби, които заминават от територията на една държава и пристигат на територията на друга държава.

7. "Национално задължение за намаляване на емисиите" е задължението на държавите членки за намаляване на общото количество на емисиите на дадено вещество; то определя минималното намаление на емисиите, което трябва да се постигне през целевата календарна година като процент от общото количество на емисиите, изпуснати през базовата 2005 г.

8. "Неметанови летливи органични съединения", или "НМЛОС", са всички органични съединения, различни от метана, които са в състояние да произвеждат фотохимични оксиданти чрез реакция с азотни оксиди в присъствието на слънчева светлина.

9. "Прекурсори на озона" са азотни оксиди, неметанови летливи органични съединения, метан и въглероден оксид.

10. "Сажди" са въглеродни прахови частици, които поглъщат светлината.

11. "Серен диоксид", или "SO₂", са всички серни съединения, изразени като серен диоксид, включително серен триоксид (SO₃), сярна киселина (H₂SO₄) и редуцирани серни съединения, като сероводород (H₂S), меркаптани и диметилсулфиди.

12. "Фини прахови частици", или "ФПЧ_{2,5}", са частици с аеродинамичен диаметър, равен на или по-малък от 2,5 микрометра (µm).

13. "Цели за качеството на въздуха" са пределно допустимите стойности, целевите стойности и задълженията във връзка с концентрациите на експозицията за качеството на атмосферния въздух, установени в Наредба № 12 от 2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух и Наредба № 11 от 2007 г. за норми за арсен, кадмий, живак, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух (обн., ДВ, бр. 42 от 2007 г.; изм. и доп., бр. 25 от 2017 г.).

14. "Цикъл на излитане и кацане" е цикъл, включващ рулиране, излитане, набиране на височина, снижаване, кацане и всички други действия на въздухоплавателно средство, които протичат на височина под 3000 фута (ft)/914,4 метра (m).

§ 2. Наредбата въвежда разпоредбите на чл. 1 - 4, чл. 6, чл. 9, § 1 и 2, чл. 10, § 1 и 4, чл. 14, § 1, приложение II, приложение III и приложение V от Директива (ЕС) 2016/2284 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2016 г. за намаляване на националните емисии на някои атмосферни замърсители, за изменение на Директива 2003/35/ЕО и за отмяна на Директива 2001/81/ЕО (ОВ, L 344/1 от 17.12.2016 г.).

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 3. Министерството на околната среда и водите докладва до ЕАОС и ЕК информацията по чл. 7:

1. до 1 юли 2018 г. и на всеки 4 години след това - местоположението на станциите за мониторинг и съответните показатели, използвани за мониторинг на въздействията на замърсяването на атмосферния въздух, и

2. до 1 юли 2019 г. и на всеки 4 години след това - данните от мониторинга по чл. 7.

§ 4. (1) Актуализираната НПКЗВ съгласно чл. 5, ал. 5 се представя от МОСВ на ЕК в срок

два месеца от актуализирането ѝ.

(2) Първата актуализирана НПКЗВ по чл. 5, ал. 5 се представя от МОСВ на ЕК в срок до 1 април 2023 г.

§ 5. Министърът на околната среда и водите осъществява координация и контрол по изпълнението на наредбата.

§ 6. Наредбата се приема на основание чл. 9е от Закона за чистотата на атмосферния въздух.

§ 7. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в "Държавен вестник".

Приложение № 1 към чл. 2

Национални задължения за намаляване на емисиите

Таблица "А"

Национални задължения за намаляване на емисиите на серен диоксид (SO₂), азотни оксиди (NO_x) и неметанови летливи органични съединения (НМЛОС). При задълженията за намаляване 2005 г. е базова година, като за автомобилния транспорт те се прилагат за емисиите, изчислени на базата на продадените горива*

Намаление на SO ₂ спрямо 2005 г.		Намаление на NO _x спрямо 2005 г.		Намаление на НМЛОС спрямо 2005 г.	
За всяка година от 2020 г. до 2029 г.	За всяка година от 2030 г.	За всяка година от 2020 г. до 2029 г.	За всяка година от 2030 г.	За всяка година от 2020 г. до 2029 г.	За всяка година от 2030 г.
78 %	88 %	41 %	58 %	21 %	42 %

Таблица "Б"

Национални задължения за намаляване на емисиите на амоняк (NH₃) и фини прахови частици (ФПЧ_{2.5}). При задълженията за намаляване 2005 г. е базова година, като за автомобилния транспорт те се прилагат за емисиите, изчислени на базата на продадените горива*

Намаление на NH ₃ спрямо 2005 г.		Намаление на ФПЧ _{2.5} спрямо 2005 г.	
За всяка година от 2020 г. до 2029 г.	За всяка година от 2030 г.	За всяка година от 2020 г. до 2029 г.	За всяка година от 2030 г.
3 %	12 %	20 %	41 %

* При условие че Република България има възможност да използва общото количество на националните емисии, изчислено на базата на използваните горива, като основа за преценка на спазването на изискванията съгласно КТЗВДР, може да запази тази възможност с цел осигуряване на съгласуваност между международното право и правото на ЕС.

Приложение № 2 към чл. 5, ал. 2 и 4

Съдържание на Националната програма за контрол на замърсяването на въздуха

ЧАСТ 1

Минимални изисквания относно съдържанието на НПКЗВ

1. Първоначално изготвената НПКЗВ трябва да обхваща най-малко следното:

а) рамката за националната политика относно качеството на атмосферния въздух и замърсяването, в чийто контекст е разработена програмата, включително:

аа) приоритетите на политиката и връзката им с приоритетите, набелязани в други относими области на политиката, включително изменението на климата, и когато е приложимо - селското стопанство, промишлеността и транспорта;

аб) отговорностите, възложени на национални, регионални и местни органи;

ав) напредъка, постигнат по сегашните политики и мерки за намаляване на емисиите и за подобряване на качеството на атмосферния въздух, както и степента на спазване на националните задължения и задълженията в рамките на ЕС;

аг) прогнозираното последващо развитие, когато се приеме, че няма да има изменения във вече приетите политики и мерки;

б) разгледаните варианти на политика за спазване на задълженията за намаляване на емисиите за периода от 2020 г. до 2029 г. и от 2030 г. нататък, както и на междинните нива на емисии, определени за 2025 г., и за принос за по-нататъшно подобряване качеството на атмосферния въздух със съответния анализ, включително метода за анализ; когато е налично - самостоятелното или комбинираното въздействие на политиките и мерките върху намаляването на емисиите, качеството на атмосферния въздух и околната среда, както и свързаните с тях неопределености;

в) мерките и политиките, избрани за приемане, включително график за тяхното приемане, изпълнение и преглед, както и отговарящите за тях компетентни органи;

г) пояснение на причините, поради които индикативните нива на емисии за 2025 г. не могат да бъдат постигнати без мерки, водещи до несъразмерни разходи, когато е приложимо;

д) описание на използването на възможностите за гъвкавост, по чл. 14б от наредбата по чл. 3, ал. 4, когато е приложимо;

е) оценка на това как избраните политики и мерки осигуряват съгласуваност с планове и програми, установени в други относими области на политиката.

2. Актуализациите на НПКЗВ трябва да съдържат най-малко следното:

а) оценка на постигнатия напредък по изпълнението на НПКЗВ и намаляването на емисиите и концентрациите;

б) всички съществени промени в политическия контекст, оценките, програмата или графика за изпълнението ѝ.

ЧАСТ 2

Мерки за намаляване на емисиите

Вземат се предвид съответното Ръководство на Икономическата комисия за Европа на Организацията на обединените нации (ИКЕ на ООН) за предотвратяване и намаляване на емисиите на амоняк от селскостопански източници (Решение 2012/11, ЕСЕ/ЕВ.AIR/113/Add. 1.) и се използват най-добрите налични техники в съответствие с разпоредбите на Закона за опазване на околната среда.

А. Мерки за ограничаване на емисиите на амоняк:

1. Предвид Рамковия кодекс на Икономическата комисия за Европа на Организацията на обединените нации (ИКЕ на ООН) за добра земеделска практика за намаляване на емисиите на амоняк от 2014 г., се установяват национални препоръчителни правила за добра земеделска практика за намаляване на емисиите на амоняк във въздуха, отделени от селскостопански

източници, с цел контролиране на емисиите на амоняк, които обхващат най-малко следните въпроси:

- а) управление на азота, като се взема предвид пълният азотен цикъл;
- б) стратегии за хранене на добитъка;
- в) нискоемисионни техники за разпръскване на оборски тор;
- г) нискоемисионни системи за съхранение на оборски тор;
- д) нискоемисионни системи за обори за животни;
- е) възможности за ограничаване на емисиите на амоняк от използването на минерални торове.

2. Може да се установи национален азотен бюджет за наблюдение на измененията в общите загуби на химически активния азот от селското стопанство, включително амоняк, двуазотен оксид, амониев катион, нитрати и нитрити, въз основа на принципите, залегнали в ръководството на ИКЕ на ООН за азотните бюджети (Решение 2012/10, ЕСЕ/ЕВ.AIR/113/Add 1.).

3. Забранява се използването на амониено-карбонатни торове. Намалването на емисиите на амоняк от неорганични торове може да стане, като се използват следните подходи:

- а) замяна на карбамидните торове с амониено-нитратни;
- б) когато прилагането на карбамидни торове продължи, се използват методи, за които е доказано, че намаляват емисиите на амоняк най-малко с 30 на сто в сравнение с референтния метод, посочен в Ръководството ИКЕ на ООН за предотвратяване и намаляване на емисиите на амоняк от селскостопански източници;

в) насърчаване на замяната на неорганичните с органични торове, а когато продължават да се прилагат неорганични торове, разпръскването им следва да бъде в съответствие с предвидимите потребности на торените култури или пасища от азот и фосфор, като се вземат предвид и наличното съдържание на хранителни вещества в почвата, както и хранителните вещества от други изкуствени торове.

4. Емисиите на амоняк от оборски тор могат да се намалят, като се използват следните подходи:

а) намаляване на емисиите от разпръскването на торова течност и твърд оборски тор върху обработваема земя и пасища, като се използват методи, водещи до намаляване на емисиите най-малко с 30 на сто в сравнение с референтния метод, описан в Ръководството ИКЕ НА ООН за предотвратяване и намаляване на емисиите на амоняк от селскостопански източници, и при спазване на следните условия:

аа) разпръскване на твърди оборски торове и торови течности само в съответствие с предвидимите потребности на торените култури или пасища от азот и фосфор, като се вземат предвид и наличното съдържание на хранителни вещества в почвата, както и хранителните вещества от други изкуствени торове;

бб) неразпръскване на твърди оборски торове и торови течности, когато подлежащата на торене земя е напоена с вода, наводнена, замръзнала или покрита със сняг;

вв) разпръскване на торови течности върху пасища чрез влачещ се по земята маркуч или ботуш или чрез плитко или дълбоко впръскване;

гг) разпръскване на твърди оборски торове и торови течности върху обработваема земя, които се поемат от почвата в срок 4 часа след разпръскването;

б) намаляване на емисиите от съхранението на оборски тор извън оборите за животните, като се използват следните подходи:

аа) за хранилища за торова течност, построени след 1 януари 2022 г. - използване на нискоемисионни системи или техники за съхранение, за които е доказано, че намаляват емисиите на амоняк най-малко с 60 на сто в сравнение с референтния метод, описан в Ръководството ИКЕ на ООН за предотвратяване и намаляване на емисиите на амоняк от селскостопански източници, а за съществуващи хранилища за торова течност - най-малко с 40 на сто;

бб) покриване на хранилищата за твърд оборски тор;

вв) гарантиране, че селските стопанства разполагат с достатъчен капацитет за съхранение на оборски тор, за да разпръскват тора само през подходящите периоди за растежа на културите;

в) намаляване на емисиите от оборите за животни, като се използват системи, за които е доказано, че намаляват емисиите на амоняк най-малко с 20 на сто в сравнение с референтния метод, описан в Ръководството ИКЕ на ООН за предотвратяване и намаляване на емисиите на амоняк от селскостопански източници;

г) намаляване на емисиите от оборския тор, като се използват стратегии за нископротеиново хранене, за които е доказано, че намаляват емисиите на амоняк най-малко с 10 на сто в сравнение с референтния метод, описан в Ръководството ИКЕ на ООН за предотвратяване и намаляване на емисиите на амоняк от селскостопански източници.

Б. Мерки за намаляване на емисиите на ФПЧ2.5 и сажди

1. Извън случаите по Приложение II относно кръстосаното съответствие към Регламент (ЕС) № 1306/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. относно финансирането, управлението и мониторинга на общата селскостопанска политика и за отмяна на регламенти (ЕИО) № 352/78, (ЕО) № 165/94, (ЕО) № 2799/98, (ЕО) № 814/2000, (ЕО) № 1290/2005 и (ЕО) № 485/2008 на Съвета (ОВ, L 347, 20.12.2013 г., стр. 549) може да се забрани изгарянето на открито на остатъци и отпадъци от селскостопанската реколта, както и на горски остатъци.

Следи се за спазването на всяка забрана, въведена в съответствие с т. 1, и се осигурява прилагането ѝ. Изключенията от такава забрана се ограничават до превантивни програми за избягване на неконтролирано разпространение на опустошителни пожари, за борба с вредителите или за опазване на биологичното разнообразие.

2. Министърът на земеделието, храните и горите може да утвърди национални правила за добра земеделска практика за правилното управление на остатъците от реколтата въз основа на следните подходи:

а) подобряване на структурата на почвата чрез внасяне в нея на остатъците от реколтата;

б) подобрени техники за внасяне на остатъците от реколтата;

в) алтернативно използване на остатъците от реколтата;

г) повишаване на съдържанието на хранителни вещества и подобряване на структурата на почвата чрез внасяне на тор съобразно потребностите за оптимален растеж на растенията, като по този начин се избягва прегарянето на тора (оборски тор, дебела постелка от слама).

В. Предотвратяване на въздействието върху малки стопанства

При предприемането на мерки, изложени в раздели А и Б, се взема предвид въздействието върху малките стопанства и микростопанствата. Малките стопанства и микростопанства могат да се освободят от тези мерки, когато това е възможно и подходящо съобразно приложимите задължения за намаляване на емисиите по приложение № 1.

Приложение № 3 към чл. 7, ал. 3 и 4

Показатели за мониторинг на въздействията на замърсяването на въздуха върху екосистемите

1. Показатели за оценка на въздействието на атмосферното замърсяване върху сладководни екосистеми (реки и езера):

Показател	Мерна единица/код
Температура на въздуха в момента на пробовземане	°C

Температура на водата в момента на пробовземане*	°C
Алкалност	µeq/l
Азот общ (N _{tot})/Общ фосфор (P _{tot})*	
Общ фосфор (P _{tot})*	µg/l
Сульфати (SO ₄)*	mg /l
Азот нитратен (NO ₃ -N)*	µg N/l
Хлориди (Cl)*	mg/l
Общ органичен въглерод (TOC)* или разтворен органичен въглерод (DOC) или перманганатна окисляемост (PERM)	mg/l
Активна реакция (pH)*	pH
Калций (Ca)*	mg/l
Магнезий (Mg)*	mg/l
Натрий (Na)*	mg/l
Калий (K)	mg/l
Азот амониев (NH ₄ -N)*	µg N/l
Алуминий (Al)*	µg/l
Електропроводимост (25 °C)	mS/m
Индекс за еутрофикация	текст
Разнообразие на видове	текст
Обилие на видове	текст
Макрозообентос	
Макрофити	
Фитобентос (диатомеи)	
Риби	

Забележка.

Честота на вземане на пробите: от ежегодно (за езера - по време на есенното вертикално размесване на водните пластове) до ежемесечно (за течащи води).

2. Сухоземни екосистеми: оценка на киселинността на почвата, загубите на хранителни вещества в почвата, азотното съдържание и баланс, както и загубата на биологично разнообразие:

2.1. Вкисляване и еутрофикация на твърдата почвена фаза

Показател	Мерна единица/код
Номер на хоризонт*	Код по ICP Forest Manual
Име на хоризонт*	Код по ICP Forest Manual
C _{tot}	g/kg

C _{org} *	g/kg
N _{tot} *	g/kg
C _{min} (карбонати)	g/kg
C/N*	
pH (H ₂ O)*	pH единици
pH (CaCl ₂)*	pH единици
СЕС (катионен обменен капацитет)*	cmol(+)/kg
BS (степен на наситеност с бази)*	%
Катиони(обменни)*	%
Ca*	(mg/g)
Mg*	(mg/g)
K*	(mg/g)
Na*	(mg/g)
Mn*	(mg/g)
P*	(mg/g)
Обменна киселинност*	cmol(+)/kg
Fe _{ox}	(mg/g)
Al _{ox}	(mg/g)

Забележки:

1. Ключов показател киселинност на почвата: обменни фракции на основни катиони (наситеност с бази) и обменен алуминий в почвата с честота на вземане на пробите: на всеки 10 години.

2. Помощни показатели: pH, сулфати, нитрати, основни катиони, концентрации на алуминий в почвения разтвор с честота на вземане на пробите: всяка година (когато е подходящо).

2.2. Вкисляване и еутрофикация на течната почвена фаза

Показател	Мерна единица/код
pH*	pH единици
Влажност на почвата*	код
Електропроводимост*	(μS/cm)
Ca*	(mg/l)
Mg*	(mg/l)
Na*	(mg/l)
K*	(mg/l)
NH ₄ -N*	(mgN/l)
NO ₃ -N*	(mgN/l)
SO ₄ -S*	(mg S/l)

Cl*	(mg/l)
Алкалност*	(μ eq/l)
N*	(mg/l)
DOC*	(mg/l)
Al _{tot} *	(mg/l)
Fe *	(mg/l)
Mn*	(mg/l)
P _{tot} *	(mg/l)
NO ₃ (най-дълбокия почвен слой)*	(mg/l/yr)

Забележки:

1. Ключов показател просмукване на нитрати в почвата (NO_{3leach}) с честота на вземане на пробите: всяка година.

2. Ключов показател съотношение въглерод/азот (C/N) и помощният показател общо съдържание на азот в почвата (N_{tot}): с честота на вземане на пробите: на всеки десет години.

2.3. Растителна биомаса (иглолиста, листа от всички типове растителност):

Показател	Мерна единица/код
Сухо тегло на 100 листа/1000 иглолиста*	(g)
C _{tot} *	(g/100g)
N _{tot} *	(mg/g)
S*	(mg/g)
P*	(mg/g)
Ca*	(mg/g)
Mg*	(mg/g)
K*	(mg/g)

Забележка.

Ключов показател хранителен баланс в листата (N/P, N/K, N/Mg) с честота на вземане на пробите: на всеки 4 години.

2.4. Оценка на уврежданията от озон по отношение на растежа на растителността и биологичното разнообразие

2.4.1. ключов показател - растеж на растителността и увреждания на листата, и помощен показател - поглъщане на въглерод (C_{flux}), с честота на вземане на пробите всяка година;

2.4.2. ключов показател - превишение на критичните нива, с честота на вземане на пробите всяка година през вегетационния период.

Показател	Мерна единица/ код
-----------	-----------------------

Концентрация на атмосферния озон (O ₃)*	µg/m ³
АОТ40	ppb/h
Тип растителност (дървесен, храстов или тревен вид)*	Клас по EUNIS
Растителен вид*	Латинско наименование/код от Flora Europea
Наличие на увреждане*	
% на увредените листа или % на увреждането за конкретния лист*	%
Земеделски и др. недървесни видове	Клас по EUNIS
Земеделски и др. недървесни видове	Латинско наименование
Наличие на увреждане	
% на листата със симптоми на увреждане от озон	%
Тип растителност	Клас по EUNIS
Растителни видове	Латинско наименование
POD (Фитотоксична доза) Превишения на критичните нива на озона	mmol/m ² PLA (projected leaf area)
Данните са получени от конкретното място или от моделиране	
Тип на пробонабиране*	
Концентрация на амоняк (NH ₃)	µg/m ³
Концентрация на азотен диоксид (NO ₂)*	µg/m ³
Концентрация на серен диоксид (SO ₂)*	µg/m ³
Забележки	
Тип растителност	Клас по EUNIS
Нетно поглъщане на въглерод	Въглерод (g/m ² /yr)

*задължителни показатели за мониторинг